

напримѣръ, ний не можемъ да съпоставяме единъ и сѣщия субйектъ — веднѣжъ като нашъ, втори пътъ като чуждестраненъ възпитанникъ, та чрѣзъ това да „уловимъ“ онова, което Училището му е дало и да го отдѣлимъ отъ другитѣ — еднакво важни — фактори на умствено развитие. Въобще ний нѣмаме никакво обйективно срѣдство да опрѣдѣлимъ, какво би станало отъ единъ студентъ, ако той вмѣсто Първана и Стояна би слушалъ Куно Фишера, Маха, Биндинга или Лампрехта, и обратно. Само ако такъвъ психологически експериментъ бѣ възможенъ, само тогава сравняването би имало дѣйствителна цѣна и би получило доказателна сила. Безъ това намъ остава главно едно срѣдство за изучаване наши и чужди възпитанници. Но, както е извѣстно, нито чуждитѣ университети ни пращатъ само отлични научно-образовани момци, нито Висшето училище дава само негодни службогонци. Напротивъ, между „университантитѣ“ има доста такива, които стоѣтъ по-долу отъ всѣки „висшестъ“, а между тия послѣднитѣ има не единъ отличенъ момъкъ, придобилъ въ нашитѣ университетски условия онова, що краси напримѣръ единъ нѣмски студентъ. Така щото сѣщинска разлика има не толкова въ прѣдмета на изучаването, колкото въ нашето различно отнасяне къмъ него. Именно: когато прѣдъ насъ е единъ „тѣпоуменъ“ и „неграмотенъ“ университетъ, ний винимъ за това самия субйектъ, — което е и справедливо; но когато ни се падне нѣкой „неодѣланъ“ студентъ въ нашето Висше училище, ний постѣпваме съвсѣмъ инакъ, — ний винимъ обикновено на първо